

stal je ljubljanski kanonik. Leta 1542. je Trubar zopet pridigoval v Ljubljani. Povod za hude napade na katoliške šege so mu dala romanja na Sveto Goro pri Gorici, ki so pričela prav takrat. Dalje je začel Trubar in njegovi tovariši javno napadati nauke in obrede katoliške cerkve. Na prižnici so oznanjali, da sveta maša nič ne velja, da Marije ni treba častiti, norčevali so se iz litanij, iz škofa, kadar je posvečeval duhovnike, in imenovali katoliško bogočastje malikovanje.

Leta 1546. je bil poslan Trubar iz Ljubljane v Št. Jernej na kapiteljsko župnijo opravljati župnijske posle. Na kraljev ukaz je moral zapustiti Št. Jernej in je zbežal preko Hrvaškega in Reke v Trst, kjer je bil dobro znan iz prejšnjih let. Iz Trsta se je moral izseliti v inozemstvo, a mu je dovolil kralj Ferdinand leta 1548. vrnitev na Kranjsko, ako se pridigovanja popolnoma zdrži. Temu ukazu se pa Trubar ni maral podvreči. Vrnil se je za kratek čas v domovino, od tu se je podal preko Koroške in Tirolske k znanemu ruteranskemu pridigarju Vidu Dietrichu v Nürnberg na Bavarskem in po njegovem posredovanju je dobil službo predikanta (pridigarja — Luthrovega svečenika) v Rothenburgu.

(Dalje prihodnjič.)

NOVICE

Nadškof dr. A. Jeglič je došel v torek, dne 5. avgusta v Gornji grad, kjer je bil slovesno in pristrčno sprejet od zastopnikov duhovščine, oblasti, naroda in posebno še od mladine. Gornji grad in Savinjska dolina sta ponosna, da si je izbral priljubljeni nadškof in prvobojevnik slovenskega naroda ta kraj za uživanje zasluženega pokoja.

Nova sveta maša v črnem mašnem plašču. Iz Št. Lovrenca na Pohorju smo prejeli to-le sporočilo: Pri nas smo se veselili, da bomo obhajali 20. julija premicijo sina lovrenškega župana Pušnjaka. Slovesnost je bila preložena radi bolezni novomašnikov matere v nadi, da se bo srečni mamici zboljšalo zdravje. Vsemogočni je odločil drugače. Dne 4. avgusta je dobra mati umrla in 6. avgusta je opravil sin Rupert, novomašnik, prvo sveto mašo za rajno mater ob asistenci starejšega brata duhovnika, kaplana v Št. Vidu pri Ptuj. Se zgodi redkokedaj, da bi daroval premicijant prvo sveto daritev v črni mašni obleki, kakor je moral to storiti naš dobri Rupert. Blagopokojno je spremljalo na njeni zadnji poti 16 duhovnikov. Rajni Pušnjakovi mamici svetila večna luč, premicijantu in preostalim naše sožalje!

Duhovniške spremembe. Premeščeni so: Matija Munda iz Ruš v Ljutomer; Franc Bohanec iz Vojnika v Konjice; Gregor Zafošnik iz Konjic v Celje.

Društvo katehetov lavantinske škofije ima svoj redni občni zbor dne 25. avgusta tega leta v mariborskem dijaškem semenišču s pričetkom ob 10.

uri. Na dnevnem redu so tudi sledeči referati: 1. Mladost (prof. bogoslovja, Stanko Cajncar); 2. Sodobno značajslovje in katehet (prof. I. Bogovič); 3. Učni načrt in novi katekizem (prof. P. Živortnik). Po omenjenih referatih sledijo poročila odbornikov in slučajnosti. Naprošajo se gg. kateheti, pa tudi drugi duhovniki, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Pogreb † g. župnika Florjančiča. V petek, 8. avgusta, smo pokopali duhovnika-trpina, vpokojenega žičkega župnika Jožefa Florjančiča. Devet let je prenašal težko breme neozdravljive bolezni. Ohromel in otrpjen je zadnja leta bil priklenjen na posteljo, s katere se ni mogel ganiti. Vse pa je prenašal z upravnostno potrpežljivostjo. Cerkevni govornik, čadramski župnik Franc Hohnjec, je njegovo trpljenje in njegovo heroično potrpežljivost s poljudnimi in obenem vznesenimi besedami opisal ter pokojnega g. župnika vsem priporočal kot vzor vprav Jobove potrpežljivosti. Pogreba se je udeležilo veliko število ljudstva, šolska mladina, pož. bramba in Marijina družba. Na poslednji poti je † g. žičkega župnika spremlilo 26 duhovnikov, med njimi 9 sošolcev. Sprevod je vodil od hiše žalosti do cerkve p. č. g. prelat dr. Matija Slavič. Sv. mašo je daroval sedanji domači g. župnik Anton Tomažič ob asistenci čadramskega župnika Hohnjca in konjiškega kapelana Safošnika. Iz cerkve je vodil sprevod na pokopališče konjiški dekan mil. g. arhidijakon Tovornik. Pri hiši žalosti v cerkvi in ob grobu je proizvajal žalostinke, odnosno cerkvene pesme konjiški pevski zbor, pomnožen z žičkim. Naj počiva v miru!

Veliko ljudsko slavlje se vrši dne 8. septembra v Št. Ilju v Slov. goricah. Proslavi se 20 letnica Slovenskega doma in 30 letnica tamošnje Hranilnice in posojilnice. Omenjeno slavlje bo mogočna manifestacija za državno misel ob naši severni meji.

Žrtv podivjanosti. Učiteljskega Toneta Šramel iz Pragerskega je sunil v noči neki zločinec z nožem s tako silo v glavo, da se je zabodla ostrina globoko v možgane. Težko ranjenega so prepeljali v mariborsko bolnico, kjer se mu je nudila zdravniška pomoč, a je podlegel rani.

Uboj radi alkohola in kart. V ponedeljek, dne 4. avgusta zvečer so bili v skupni družbi: Ivan Slaček, živalski mešetar iz Radehove, Franc Šumandl, posestnik iz Zgornjih Žerjavc in neki Nemec Gwied iz Avstrije. Zabavali so

se najprej s kvartanjem v Bohlovi gostilni v Št. Lenartu v Slov. goricah, odkoder so se preselili k Lešniku. Obilno vino je kvartopirce podžgalo, in Šumandl se je začel glasno pritoževati nad vedno izgubo pri kartah, a sta ga znala tovariša pomiriti. Še le zjutraj krog 4. ure je izbruhnil prepir, med katerim je skočil Šumandl v Lešnikovo kuhinjo, zagrabil kuhinjski nož in udaril mešetarja Slačka tako v vrat, da mu je prerezal žile. Slaček je obležal mrtev, Šumandl je sam odkresal na orožniško postajo in povedal, kaj sta učinila alkohol in karte.

Gospodarsko poslopje pogorelo. V torek, dne 5. avgusta zvečer je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Josipa Kodriča na Jelovcu pri Mariboru. Zgorela je ena svinja, zaloga sena ter slame in precej poljedelskega orodja. Gasilci iz Maribora in Pekar so bili pridno na delu.

Smrt radi zastrupljenja. V Moškanjcih pri Ptuj se je zastrupila 17 letna Marija Tobijas. Vzela je mišnico in je izdahnila kljub zdravniški pomoči po štirih dneh hudega trpljenja.

Huda toča je obiskala v četrtek, dne 7. avgusta proti 6. uri zvečer Dravsko polje od Pragerskega do Ptuja.

Za naše družine svarilna žalegr. Posestnik Karl Rojko in njegov zet Franc Lesjak v Grajenšaku — občina Vurberg pri Ptuj se že dalje časa ni sta marala. Oče Rojko je izročil pred tremi leti svoji hčerki Mariji posestvo. Hčerka se je omožila z Lesjakom iz Niverc na Dravskem polju. Priženjeni je prišel brez premoženja na posest, a žena mu je prepisala polovico. Nekaj časa je bil mir pri hiši, katerega sta skalila alkohol in lenoba pri delu od strani zeta. Kmalu so se pojavili hudi prepiri, v katerih je Lesjak grozil tistu in ženi, ki se je nameravala ločiti, ker se je morala pogostoma skrivati pred surovim možem. Meseca junija je Lesjak s silo zahteval vstop v zaprto stanovanje. Ker so se pa Rojkovi bali njegove pretnje, niso ugodili njegovi zahtevi. Radi tega je zet zažgal streho stiskalnice in tako so bili Rojkovi primorani odpreti. Čeravno so s pomočjo sosedov pogasili ogenj, vendar je družina spet trpela škodo. Radi tega in radi drugih pregreškov je sodišče in žandarmerija Lesjaka zasledovala, toda brezuspešno, ker se je skrival. Te dni se je Lesjak nenadoma pojavil in Rojku s samokresom pretel, pričel je prepir, ki je prinesel strašne posledice. Kakor je tast Rojko izpovedal, je zetu iztrgal samokres in ga z njim z vso silo udaril po glavi, da se je zgrudil na tla. Tast je v velikem razburje-

nju in jezi pobral motiko in z njo tako dolgo udrihal po zetovi glavi, da mu jo je popolnoma razmesaril. Zet je bil takoj mrtev. Rojko se je po izvršenem zločinu nad svojim zetom takoj sam prijavil sodišču, ki ga je pridržalo v zaporu.

Kap je zadela v Celju znanega steklarja Franca Strupi v starosti 64 let.

Sreča v nesreči. Na novi cesti Sv. Urban—Lesično pri Pilštajnu se je pripetila avtomobilska nesreča, ki na srečo ni zahtevala človeške žrtve. V noči med 9. in 10. uro je strmoglavil avtomobil s ceste v globoki jarek na serpentinah med Prevorjem in Žegrom ter se razbil. Od treh potnikov sta bila poškodovana le dva. Vzrok nesreče je bila najbrže preslaba razsvetljava na avtomobilu.

Samogovoreč telefon. Zastopnik nemške države (konzul) v Karlskroni na Švedskem in eden od tamošnjih krčmarjev sta izdelala telefon, ki sprejema avtomatično govore klicarjev in daje tudi sam odgovore. Pred par dnevi so razkazovali novo napravo pred številnimi povabljenimi gosti. Aparat se odlikuje predvsem po močnem ter razločnem glasu in nikakor ni večji od navadnega telefona. Novi aparat učinkuje kot sprejemnik glasu in je zgrajen po načelu narekovalnega telefona. Daje dva močna signala, ki naznanjata, da prične avtomatični sprejem. Koj zatem začne aparat beležiti pravkar govorjeno. Po preteku nekaj minut se oglasi nov signal, da je sprejem izvršen. Nato se aparat sam odklopi. Naprava je zgrajena tako, da odvaža gotova naznanila kar sama. Na primer: Gospod Tomažič je odpotoval, povejte mi, česar želite, bom sprejel ter zabeležil. Ako se vrne ondotni posestnik telefona domov, lahko takoj sliši na aparatu, kar so mu telefonirali v njegovi odsotnosti. Valji, ki se uporabljajo, so iz impregniranega papirja in se lahko shranijo. Aparat lahko sprejema tudi radio-poročila. Na željo beleži in ponavlja naznanila, da celo godbo, ki je došla po radio aparatu.

O hitrosti živali. Potom dolgoletnih opazovanj so dognali, da je izmed vsega četveronožnega živalstva najhitrejša gazela, ki napravi v najurnejšem teku v eni sekundi 27 m. Za gazelo pride angleški konj dirkač s 25 m. Angleškemu konju je enak v hitrosti ruski pes hrt, za tem sledi angleški hrt s 23 m, žirafa 15 m, severni jelen 14 m, volk 10 m, pes prepeličar 8 m, pes Eskimov 4 m. Mnogo — mnogo hitrejša nego četveronožne živali so ptice. Ena posebna lastavičja vrsta 80 m, noj, ki teče po tleh z razprostrtimi peruti, 30 m. Med ribami je najhitrejši delfin 10 m, polenovka 6 m. Najpočasnejša žival je takozvana škrlatna miš, razne školke ter ostrige, ki se drže navadno stalno skozi celo življenjsko dobo ene mesta.

Osemstoletni les. Norveški kralj Eystein Magnisson (1103 do 1132) je pustil napraviti pred 800 leti pri luki Agdenäs most na čolnih, ki je služil kot plavajoča naprava v luki. Most je iz mecesnovega lesa in je še bil do pred kratkem v čisto dobrem stanju. Sedaj

so ga dvignili iz merske vode in ga prenesli v muzej mesta Oslo, kjer ga na vpogled kot znamenitost trpežnosti.

Dva čudežna ptiča. V budističnem templju Timkalkauram v indijskem mestu Madras občudujejo še danes tole čudno ptičjo prikazen: Vsak dan predpoldne se zberejo v imenovanem svetišču ljudske množice z duhovščino. Na sekundo natančno priletita dve veliki ptici roparici ter zobljeta z duhovnikov roke nalašč za nju pripravljeno zmes iz riža, surovega masla in sladkorja. Ko sta povžili ponujeno hrano, odletita v isti smeri, iz katere sta prileteli. Indijska pravljica pripoveduje, da sta se spremenila v ptici po smrti dva ošabna modrijana. Resnično ter zgodovinsko dokazano je, da opazujejo prilet obeh ptic natančno ob uri že od leta 1861 naprej. Ptiča sta že stara in vedno ista.

Na 104. rojstni dan v aeroplanu. V ameriškem mestu Los Angeles živi perzijski modrijan dr. Mirza Assa Ullah Fareed, ki je stopil te dni za svoj 104. rojstni dan v letalo, ki je krožilo parkrat s starcem nad imenovanim mestom.

Petindvajset novih podmornic. Ameriške združene države bodo zgradile 25 novih podmornic, ki bodo za 800 ton težje, nego so doslej največje ameriške. — Nove podmornice bodo opremljene za prilet in odlet letal.

Novo človeško pleme so odkrili v južni Afriki. Pripadniki tega plemena govorijo še neraziskan jezik.

Od cigaretnih prodajalke do milijonarke. V Newyorku je bila zaključena te dni pravda, ki je tvorila skozi tedne predmet splošnega zanimanja. Bogati založnik Evgen Brewster je izplačal svoji ženi pol milijona dolarjev, da je prepustila svoje mesto v zakonskem življenju drugi. Po obravnavi je milijonar celo izjavil, da bi mu ne bila previsoka nobena svota, le da bi se odkrižal prve žene. Njegova druga žena, Corlis Palmer, je prodajala pred letom še cigarete v neki prav zakotni prodajalni. Na razstavi ženske lepote je prejela slučajno prvo priznanje, njena fotografija je bila objavljena po časopisu. Neka tvornica za cigarete si je zagotovila njeno sliko kot reklamo za tobačne izdelke. Omenjeni milijonar je spoznal lepo prodajalko po cigaretni škattli, na kateri je bila njena slika. Zatem ni trpelo dolgo, ko se je sestal bogataš z njo osebno. Namah se je zaljubil, zahteval razporoko in poroko s Corli. Po ameriškanski postavi mu je bilo le treba poskrbeti za preživljenje prve žene. Gospa Brewster I. se ni zadovoljila z moževim predlogom na razporoko, ampak je ovadila Corli Palmer sodišču, ker jej je odvrgla ljubezen moža in kot odškodnino za izgubo ljubezni je moral plačati Brewster pol milijona dolarjev.

Gospa, dobre lastnosti terpentina so vam znane! Ker milo Gazela vsebuje veliko količino te koristne snovi, bosta pri svojem trgovcu zahtevali samo **Gazela milo**.

Gospa Dr. med. Klara Kukovec, specializirana za ženske in otroške bolezni, se je vrnila ter zopet ordinira Krekova ulica 18, Maribor.

Na modernem letališču.

Eno največjih in najbolj modernih letališč za potniške aeroplanje je v okolici Dunaja v Aspernu. Aspernsko postajališče za letala z lopami ter čakalnicami nudi sliko ogromne železniške postaje. Ako stopiš pred letališčem iz avtomobila, ti odvzame nosač priljago ter jo odnese na carinarnico in od tamkaj na prostor, kjer te čaka aeroplan. Odprema potnikov se vrši brez nadaljnih posebnosti in brez posebne opreme. Sedeš v kabino v letalu ravno tako kakor v kak železniški osebni voz. Polet iz Dunaja v Benetke traja komaj tri ure. V čakalnici letališča so nabiti vozniki redi raznih zračno prometnih družb. Odhod in prihod potniških letal sta označena v voznem redu in se jih drže letala z vso natančnostjo, ako jih ne ovirajo kake nepričakovane vremenske neprilike.

Iz Asperna se dvigne dnevno v zrak 24 potniških aeroplanov. Notrajni promet obsega črte: Dunaj — Gradec — Celovec; Dunaj — Solnograd — Inomost, Celovec — Solnograd. Zunanji promet obsega linije: Dunaj — Berlin; Dunaj — Benetke in Monakovo, Budimpešta, Praga, Varšava, Zagreb, Zürich in Bern. Med Dunajem in Carigradom obratuje dnevno poštni in tovorni aeroplan, ki prevozi veliko razdaljo, ne da bi pristal med potjo in brez potnikov.

Skrb za sigurnost potnikov.

Za sigurnost potnikov v kabini letala je poskrbljeno že v naprej. Predvsem ima aeroplansko letališče vremensko letalo, ki opazuje stalno vremenske prilike. Posebni aparati na opazovalnem aeroplanu beležijo z vso natančnostjo moč ter izhod vetrov. Na letališču je stolp, s katerega opazuje okolico s pomočjo daljnogleda nameščenec in daje s sirenami posebna znamenja. Ako se bliža letalo avstrijske zrakoplovne družbe, se oglasi sirena (parna piščal) enkrat. Francoska letala naznani sirena z dvojnim piskom, tuja ali vojaška s trojnim brlitzgom. V megli in v noči dajejo s stolpa znamenja z lučmi. Na vsakem voglu stolpa so rdeče in zelene električne svetilke. Rdeča luč pomeni, da letalo ne sme pristati, zelena, da je pristanek sloboden.

Aspernsko letališče ima v zadnjem času še posebno razsvetljavno napravo, ki je velikega pomena za ponočni zračni promet.

Najvažnejša naprava vsacega letališča je radio postaja. Izurjeni oddajalci radio poročil so neprestano na delu, da sprejemajo poročila drugih aeroplanskih postaj in predvsem vremenska sporočila.

Pred poletom preiščejo natančno vsako letalo, da takoj popravijo morebitne nedostatke pri motorjih in drugih napravah.

Kedo se vozi v potniških letalih?

Zračni osebni in tovorni promet se je zadnja leta zelo udomačil. Pretežno večino potnikov tvorijo bogatejši tr-